

“Dignitas Personae”

Valoració feta pel Dr. Francesc Abel, fundador i actual president de l'Institut Borja de Bioètica, a la recent Instrucció “Dignitas personae” que publica “El Pregó” en el seu núm. 355, de data 1-15 de gener del 2009:

És d'agrair que la Instrucció “Dignitat de la persona” elaborada per la Congregació per a la Doctrina de la Fe amb el recolzament de la Pontifícia Acadèmia de la Vida, reobri la problemàtica sobre les tecnologies de reproducció humana assistida i la recerca amb embrions i, en definitiva, el debat sobre l'estatut ètic i ontològic de l'embrió humà. No obstant, la lectura del seu contingut frustra les expectatives de tants cristians i catòlics que esperaven del Magisteri una major capacitat d'integració, en els seus arguments, de les dades científiques actuals sobre la qüestió, sense esbiaixaments ni visions parcials, i una major obertura, donant resposta a les necessitats dels nostres dies. És lamentable, doncs, el poc progrés que s'ha fet des dels enunciats de fa 20 anys del document “*Donum Vitae*” (DV), i sobre els que no s'ha avançat en absolut.

Entre els punts més rellevants de la nova Instrucció voldria destacar-ne tres:

- A)** *L'afirmació que el zigot humà ha de ser tractat com a persona des de la fecundació.* En els nostres temps aquest personalisme biològic és molt difícil de sostenir. Avui, des de la genètica i la ginecologia s'afirma el respecte que mereix la condició i la identitat de l'ésser humà, si bé des de la seva implantació en l'úter matern, superant així el biaix estrictament genetista, i incloent com a element constitutiu del futur subjecte la relació mare-embrió-fetus (factors epigenètics).

És una llàstima que la Pontifícia Acadèmia de la Vida, que ha inspirat el contingut d'aquesta Instrucció, no hagi demanat opinió i criteri a obstetres, clínics i especialistes en la fisiologia de la reproducció humana de reconegut prestigi, si bé de diferent orientació ideològica de la que és predominant en el grup assessor. Crec que, si hi haguessin participat, es podria haver arribat almenys al consens sobre el fet que la implantació uterina del blastocist és condició *sine qua non* perquè pugui existir un cos humà animat “personal”. Abans d'aquest moment, el zigot humà és simplement un programa genètic que aporta només el potencial teòric i estadístic que pot permetre arribar a ser un membre de la comunitat humana. Així, no li podem reconèixer el valor “dignitat humana” i, si bé mereix protecció, el seu valor és ponderable almenys amb altres valors.

- B)** *La condemna moral de la fecundació “in vitro” i la transferència d'embrions en la lluita contra l'esterilitat.* Encara que podem reconèixer que la utilització d'aquestes tècniques ha augmentat la complexitat dels problemes relacionats amb l'inici de la vida humana, alguns albirem la possibilitat del diàleg bidireccional entre ciència i filosofia moral, amb capacitat d'escolta, tot cercant consensos.

En aquesta mateixa línia, una altra sorpresa de la Instrucció fa referència

al *judici sobre la inseminació artificial homòloga dins del matrimoni*, respecte a la que voldria fer dues observacions: 1) La Instrucció repeteix, sense aportar res de nou, el text de la DV quan diu que “la inseminació artificial homòloga dins del matrimoni no es pot admetre, a no ser que el mitjà tècnic emprat no substitueixi l’acte conjugal, sinó que sigui una facilitació o ajuda perquè aquest arribi a la seva finalitat natural”; 2) Recull el consell que, per a respondre a les expectatives de tants matrimonis estèrils desitjosos de tenir un fill, caldria promoure i facilitar amb oportunes mesures legislatives el procediment d’adopció de nens orfes, sempre necessitats d’una llar per al seu correcte desenvolupament humà. Finalment, esmenta que mereixen ser estimulades les investigacions i inversions destinades a la prevenció de l’esterilitat.

Respecte a això només dir que són afirmacions que semblen lluny de la percepció dels problemes de tantes parelles catòliques estèrils, que busquen la voluntat de Déu, que estimen l’Església i consideren insultant que se les pugui considerar simples “productores” de fills, sense altra consideració afectiva i espiritual, menyspreant la càrrega psicològica que comporten tots aquests processos.

- C)** *Pel que fa a les consideracions del document sobre intercepció i la anticoncepció.* Són inacceptables ja que intenten comparar substàncies i tècniques que són clarament contraceptives (p.ex., la píndola postcoital), amb altres clarament abortives (p.e. RU-486), enllaçant-les amb l’observació que la intencionalitat abortiva és generalment present en les persones que empren l’una o l’altra, ja que busquen evitar la implantació d’un embrió en el cas que hi hagués fecundació. Millorar la pedagogia de l’afectivitat i la sexualitat, de manera especial en l’adolescència, sembla un remei millor que no pas afirmar, com fa aquest document, que els mitjans d’intercepció i contracepció formen part del pecat d’avortament i són greument immorals.

Com a corol·lari de tot el que he comentat, voldria dir que lamento profundament que el Magisteri hagi desaprofitat l’oportunitat de revisar alguns criteris i obrir-se al diàleg bioètic -en qüestions de transcendència humana i social tan profunda- que li permeti d’eleva el nivell de diàleg entre ciència, filosofia i teologia, sense perdre la confiança i la credibilitat de la comunitat creient.

Dr. Francesc Abel, s.j.
President de l’INSTITUT BORJA DE BIOÈTICA
(Universitat Ramon Llull)
fabel@ibb.hsjdbcn.org